

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 листопада 2025 року

**Полтава
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

25 листопада 2025 року

УДК 631.5:631.8:633

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 листопада 2025 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. 101 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук; **Ольга БАРАБОЛЯ** – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ФЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9 від 1. 12.2025

© Автори тез, включені до збірника, 2025

ЗМІСТ

Hanhur V.V., Vodianyuk O.V., Yeremko L., Staniak M.	7
Perennial legumes as a factor of soil fertility improvement	
Yeremko L., Staniak M., Czopek K., Stepień-Warda A.	9
The role of some elements of mineral nutrition in the formation of the productivity of sunflower as a valuable oil crop	
Hanhur V.V., Kalambet V.V., Chernysh M.R., Solianyuk V.A.	12
The formation of biometric parameters of sunflower hybrid plants of different maturity groups depending on the level of mineral nutrition	
Hanhur V.V., Hrechka M.O.	15
The effect of basic soil cultivation methods and seed inoculation on soybean crop weed infestation	
Логвиненко В.В., Штепа А.М.	18
Розвиток інтегрованих систем захисту в умовах зміни клімату	
Шакалій С.М., Маслівець О.	21
Формування продуктивного потенціалу сортів гірчиці в умовах Лісостепу	
Шакалій С.М., Воронько В.В.	25
Вплив агроекологічних факторів на формування структури врожаю кукурудзи	
Шакалій С.М., Кулик Є.І.	27
Вплив погодно-кліматичних чинників на якість насіння соняшника	
Сахно Т.В., Галаган О.О., Гордієнко М.Ю.	29
Оцінка ефективності етнофармакологічних рослинних екстрактів у технології насінництва кукурудзи	
Тараненко С.В., Дудка Є.О.	33
Землеробство на деградованих землях: шляхи відновлення продуктивності	
Зосимчук О.А., Павленко В.В.	36
Особливості підбору гібридів кукурудзи на осушуваних торфових ґрунтах західного Полісся	
Зосимчук М.Д., Поліщук О.С.	40
Особливості підбору сортів сої для вирощування в зоні західного Полісся	
Марініч Л.Г., Федоренко І.В.	43
Формування генеративних пагонів у стоколосу безостого залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Комісарчук Я.А., Кочерга І.М.	46
Вплив сортових властивостей на формування врожайності гібридів кукурудзи	
Марініч Л.Г., Кошовий С.О.	48
Формування кормової продуктивності люцерни залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Максимов А.С., Орищенко К. Р.	50
Вплив норми висіву та способів сівби на формування насінневої продуктивності стоколосу безостого	
Шакалій С.М., Тутка Т.	52

Вплив агрометеорологічних факторів на урожайність кукурудзи Циганков Р.О., Черних С.А., Лемішко С.М.	54
Ефективність застосування інсектецидів для зниження популяції колорадського жука на посівах баклажану в зоні півнісного Степу України Ярчук І.І., Мельник Т.В., Мешко Р.Г., Любович О.А.	56
Ефективність дії фунгіцидних препаратів за умов низьких температур Шакалій С.М., Брехунцова О.	60
Проблематика вирощування нішової культури спельта в Україні Мицик О.О., Звєгінцев О.С., Ніколаєв А. О.	62
Особливості оцінки та стабілізації родючості агрогенних ґрунтів схилів в умовах північної підзони Степу України Мешко Р. Г., Ярчук І. І.	64
Оптимізація живлення озимої пшениці при комплексному використанні мікро та макродобрих Бондаренко О.В.	66
Вплив рівня мінерального живлення на продуктивність кукурудзи розлусної Барат Ю.М., Брехунцова О.А.	68
Особливості технології вирощування лохини Локойда К.І.	71
Кількість плодів на рослині за різних технологічних способів вирощування гібридів F ₁ кавуна Сергієнко М.Б.	76
Новий конкурентоздатний гібрид кавуна Кіродар F ₁ Філоненко С.В., Манашина Д.В., Холодняк І.Л.	80
Насіннева продуктивність висадків буряків цукрових за оптимізації застосування стимуляторів росту Філоненко С.В., Калашник Д.К., Самойленко В.О.	83
Оптимізація технології вирощування буряків цукрових за рахунок впровадження інноваційних заходів Філоненко С.В., Калуцький Є.О.	86
Аналіз ефективності способів основного обробітку ґрунту за вирощування буряків цукрових Рибальченко А.М.	91
Стійкість сої до грибів роду <i>Fusarium Link</i> Yeremko L.S., Rudenok V.O., Hospodynko A.S.	93
The effect of mineral elements on sunflower seed yield Yeremko L.S., Semenov D.R., Shevchenko B.Iu.	95
The effect of biological and mineral fertilizers on the biological productivity of grain sorghum varieties of different maturity groups Yeremko L.S., Rudenok O.O., Sviatetskyi V.A., Kramarenko K.E.	97
The effect of biological fertilizers and microelements on soybean yield Дзигал Є.В.	100

соискание науч. степени докт. с.-г. наук: спец. 06.01.09. “Растениеводство” / И.И. Ярчук. – Днепропетровск, 2008. – 345 с.

ПРОБЛЕМАТИКА ВИРОЩУВАННЯ НІШОВОЇ КУЛЬТУРИ СПЕЛЬТА В УКРАЇНІ

Шакалій Світлана, к. с.-г. н., доцент, доцент кафедри рослинництва

e-mail: svitlana.shakaliy@pdau.edu.ua

Брехунцова Олена, здобувач СВО бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

Спельта (*Triticum spelta*), відома також як полба або дінкель, є стародавнім видом пшениці, яка переживає відродження завдяки зростаючому попиту на натуральні та екологічно чисті продукти. Головною причиною її популярності серед аграріїв, особливо в секторі органічного землеробства, є її вражаюча природна стійкість до несприятливих умов та патогенів. Ця якість мінімізує потребу у хімічних засобах захисту рослин [1].

У контексті глобальної тенденції до здорового харчування та органічного землеробства, спельта набуває значного інтересу як перспективна нішова культура в Україні. Однак, її великомасштабне впровадження та економічна ефективність зіштовхуються з низкою виробничо-технологічних, економічних та ринкових проблем [1].

У сфері агротехнологій головною перешкодою залишається обмежений сортовий потенціал. Недостатня кількість місцевих, районованих сортів, оптимізованих під різноманітні ґрунтово-кліматичні умови України, прямо обмежує потенціал урожайності та стабільність якості зерна. Критичним елементом, що відрізняє спельту від традиційної голозерної пшениці, є наявність щільної колоскової луски.

Ця плівчастість вимагає обов'язкового проведення знелущування (декортикації) після збору врожаю. Потреба у спеціалізованому обладнанні для цього процесу не лише ускладнює логістику та зберігання, але й істотно збільшує собівартість продукту. Крім того, наразі не до кінця відпрацьовані оптимальні системи удобрення та захисту рослин, особливо в рамках органічних стандартів, що може негативно позначитися на урожайності [2].

Ключовою агротехнічною проблемою залишається відносно низька урожайність спельти порівняно з інтенсивними сортами м'якої пшениці. За даними вітчизняних досліджень, середня урожайність спельти в українських умовах часто знаходиться в діапазоні 2,5–4,5 т/га плівчастого зерна, тоді як потенціал інтенсивної озимої пшениці може сягати 7–9 т/га. Також спельта менш позитивно реагує на високі норми азотних добрив, демонструючи схильність до вилягання при надмірному живленні, що вимагає розробки специфічних, помірних систем удобрення [2].

З економічної точки зору, висока собівартість виробництва спельти, яка є наслідком необхідності знелущування та меншої врожайності порівняно з масовими культурами, робить її менш конкурентоспроможною для більшості агровиробників. Ця проблема посилюється нерозвиненістю переробної інфраструктури: в Україні функціонує недостатньо підприємств, оснащених потужностями для ефективного та доступного знелущування, а також подальшої переробки зерна на борошно чи крупи [3].

Найбільш значущим бар'єром є плівчастість зерна спельти, оскільки луска становить приблизно 20–30% загальної маси зерна. Це вимагає обов'язкового та енергоємного етапу знелущування (декортикації), що суттєво підвищує виробничі витрати.

Як наслідок, вихід чистого зерна для подальшої переробки становить лише 70–80% від зібраної ваги. Додатково, процес знелущування, якщо він здійснюється на неспеціалізованому або неякісно налаштованому обладнанні, може призводити до механічних пошкоджень до 2–5% ядра, що створює додаткові економічні втрати та знижує якість кінцевого продукту. Обмежена кількість спеціалізованих переробних потужностей в Україні посилює цю проблему [3].

На ринку спельта поки що займає дуже вузьку нішу. Незважаючи на постійне зростання інтересу серед споживачів, ринок залишається нестабільним, а обізнаність більшості населення про дієтичні переваги цієї культури є низькою. Це призводить до нерівномірного попиту та ускладнює прогнозування збуту, змушуючи спельту постійно конкурувати з економічно більш вигідними та широко відомими традиційними пшеницями [3].

Незважаючи на агротехнічні та економічні складнощі, наукові дані однозначно підтверджують вищу якість спельти. Зерно, вирощене в Україні, часто містить 14–18% білка, що зазвичай перевищує середні показники традиційної хлібопекарської пшениці. Крім того, спельта вирізняється підвищеним вмістом розчинної клітковини (бета-глюканів) та низки важливих мікроелементів, зокрема цинку (Zn) та заліза (Fe). Саме ці характеристики повинні стати основою для формування преміальної ціни на внутрішньому та експортному ринках [1].

Для забезпечення успішного розвитку культивування спельти в Україні необхідна скоординована діяльність, що включатиме цілеспрямовану селекційну роботу для виведення високоврожайних вітчизняних сортів, інвестиції у розвиток доступної та локалізованої інфраструктури знелущування, а також активне маркетингове просування для розширення внутрішнього ринку та посилення експортного потенціалу як органічного продукту.

Бібліографічний список

1. Спельта - настав її час URL: https://fadeevagro.com/books_articles/article/spelta/

2. Спельта: новий напрямок у виробництві пшениць URL: <https://www.agronom.com.ua/spelta-novyj-napryamok-u-vyrobnytstvi-pshenyts/>

3. Спельта - пшениця, яку обирає світ URL: <https://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/16503-spelta-pshenytsia-iaku-obyraie-svit.html>

УДК 631.4:631.6:631.445.1

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ТА СТАБІЛІЗАЦІЇ РОДЮЧОСТІ АГРОГЕННИХ ҐРУНТІВ СХИЛІВ В УМОВАХ ПІВНІЧНОЇ ПІДЗОНИ СТЕПУ УКРАЇНИ

Мицик О.О., кандидат с.-г. наук, завідувач кафедри загального землеробства та ґрунтознавства

E-mail: mytsyk.o.o@dsau.dp.ua

Звєгінцев О.С., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Ніколаєв А. О., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

У степовій зоні України формування родючості чорноземних ґрунтів, їх продуктивність та екологічна стійкість визначаються складною взаємодією кліматичних, ґрунтових і морфологічних факторів. Традиційні зональні системи землеробства базуються на середньобагаторічному біокліматичному потенціалі та усередненому бонітеті ґрунтів, проте такі моделі не враховують різко вираженої міжрічної варіабельності кількості опадів і температур, що у посушливі роки наближається до сухостепового рівня, а у вологі до показників Лісостепу. Це спричиняє дестабілізацію водного режиму, що визначає нерівномірність продуктивності агросистем та ускладнює прогнозування урожайності. Важливу роль у трансформації зонального клімату відіграє рельєф, який, формуючи відмінні умови інсоляції, нагрівання, вологонакопичення і поверхневого стоку, зумовлює утворення локальних азональних екотопів. Схили південної експозиції відзначаються найбільшим рівнем термічного навантаження та дефіциту вологи, що прискорює мінералізацію органічної речовини й поглиблює деградаційні процеси. Навпаки, на схилах північної експозиції, а також у днищах балок формуються умови, близькі до лісостепових, зі стабільнішим водним режимом і вищою біологічною активністю мікроорганізмів. У межах однієї території поєднуються різні ґрунти - від повнопрофільних до середньоеродованих, карбонатних і лучно-чорноземних, що створює строкатість ґрунтового покриву та посилює неоднорідність продуктивності.

Застосування зональних технологій без урахування рельєфної диференціації та ґрунтових контрастів призводить до неефективного використання потенціалу земель, поглиблення ерозійних процесів і погіршення гумусового стану. Тому стабілізація степового землеробства можлива лише на